

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 635/2016-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. októbra 2016 prerokoval sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Andreou Cúgovou, Svätoplukova 28, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDACTED] (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Rožňava (ďalej len „okresný súd“) svojím v poradí štvrtým rozsudkom č. k. 5 C 473/2002-927 z 30. mája 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že sťažovatelia zodpovedajú žalobcovi spoločne a nerozdielne za vzniknutú škodu v rozsahu 20 %. Tento medzitýmný rozsudok Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11 Co 492/2014-983 z 11. júna 2014 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) potvrdil. Najvyšší súd následne dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu napadnutým uznesením č. k. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016 odmietol.

3. Sťažovatelia v rozsiahlej sťažnosti (viac ako 30 strán textu) podrobne opisujú skutkové okolnosti prípadu a ich vlastné hodnotenie z hľadiska, či napĺňajú podmienky vzniku podielu na zodpovednosti za škodu na zdraví vzniknutú žalobcovi. V podstatnom tvrdia, že sťažovateľ v 1. rade, ktorý bol v súvislosti s nehodou vodičom motorového vozidla, nemohol pre krátkosť času (0,48 sekundy) na vzniknutú dopravnú kolíziu spôsobenú žalobcom nerešpektovaním dopravnej značky „*Stoj, daj prednosť v jazde*“ reagovať, a to „*ani keby nebol pod vplyvom alkoholu*“. Citujú pritom z obsahu znaleckých posudkov a v spojitosti s ich vyhodnotením sa dovoľávajú iných právnych záverov, než ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy. Odmietajú, že by na vznik nehody mohla mať vplyv technika jazdy sťažovateľa v 1. rade, t. j. rýchlosť, akou sa pohybovalo ním vedúce motorové vozidlo, resp. skutočnosť, že pred nehodou mal viesť vozidlo za pomyselným stredom vozovky. Podľa názoru sťažovateľov dopravná značka obmedzujúca rýchlosť za križovatkou (t. j. za miestom zrážky) neodôvodňuje záver, že by sa sťažovateľ v 1. rade v súvislosti so svojou jazdou dopustil nejakej protiprávnosti. Na margo použiteľnosti záverov znalcov sťažovatelia uvádzajú, že mnohé «zo vstupných parametrov modelového výpočtu boli stanovené len s istým stupňom pravdepodobnosti a aj znalci sami uviedli, že ich nemožno považovať za isté a tým aj výsledný modelový výpočet za s istotou zhodný

s možnou realitou. Preto „časové zabránenie“ zrážke vozidiel, ktoré vychádza z teoretických výpočtov a mnohých neistých vstupných údajov nemožno považovať za isté a bezpečné.».

4. Sťažovatelia z hľadiska porušenia označených práv namietajú porušenie princípu právnej istoty z dôvodu, že okresný súd rozhodol *„zásadne odlišným spôsobom ako rozhodol iný samosudca toho istého súdu vo veci zavinenia tej istej dopravnej nehody, aj ako rozhodol odvolací súd, ktorý rozhodnutie tohto druhého samosudcu potvrdil, aj ako rozhodol prokurátor vo veci zavinenia tej istej dopravnej nehody, teda v prípadoch skutkovo aj právne vo svojej podstate zhodných, a to bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol skutočné a pravdivé argumenty“*, a *„bez zmeny dôkaznej situácie v ostatnom rozsudku rozhodol zásadne odlišným spôsobom ako v skorších dvoch rozhodnutiach v tej istej veci“*. Zároveň namietajú arbitrárnosť rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu, v ktorých uvedené tvrdenia sú podľa sťažovateľov v rozpore s objektívnou realitou, pričom nesúhlasia ani s vykonanou aplikáciou § 431 Občianskeho zákonníka konajúcimi súdmi popierajúc, že by škoda mohla byť spôsobená okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke motorových vozidiel. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd sa nezaoberal spôsobom, ktorým sa krajský súd vysporiadal s ich odvolacou námietkou, že v trestnom konaní bol za vinníka dopravnej nehody označený výlučne žalobca.

5. V sťažnosti ďalej rozsiaholo namietajú spôsob vykonania znaleckého dokazovania k otázke vplyvu požitia alkoholu sťažovateľom v 1. rade na jeho reakčnú schopnosť počas nehody poukazujúc tiež na rozporné závery dvoch znaleckých posudkov, z ktorých jeden bol vyhotovený súdom ustanoveným znalcom a druhý zase predložený sťažovateľmi. Ani s nimi sa konajúce súdy podľa názoru sťažovateľov nevysporiadali právne akceptovateľným spôsobom. Zároveň namietajú aj spôsob vykonania dokazovania okresným súdom, v súvislosti s ktorým tvrdia, že značná časť listinných dôkazov na nariadenom pojednávaní nielenže nebola prečítaná, ale účastníci konania s obsahom týchto dôkazov ani neboli oboznámení. Sťažovateľom tak mala byť postupom súdu odobratá možnosť vyjadriť sa ku každému z vykonaných dôkazov. Sťažovatelia preto vyjadrujú nesúhlas so záverom

najvyššieho súdu, že *«podstata a zmysel ustanovenia § 129 ods. 1 O. s. p. boli naplnené, aj keď súd svoje rozhodnutie oprel o dôkazy, ktoré zákonným spôsobom nevykonal, ale ich účastníkom konania doručil poštou „do vlastných rúk“ a tým im dal možnosť sa s nimi zoznámiť a vyjadriť sa k ich obsahu»*. K uplatňovanému dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sťažovatelia tiež uvádzajú, že okresný súd ústne vyhlásený rozsudok na pojednávaní vôbec neodôvodnil a riadne neodôvodnil ani písomne vyhotovený rozsudok, z čoho vyvodzujú porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Nadväzne na to podrobne rozoberajú dôvody, v ktorých má spočívať nedostatočné odôvodnenie rozsudku okresného súdu a nedostatok právne relevantných odpovedí rozsudku krajského súdu na odvolacie námietky uplatnené v konaní sťažovateľmi. Najvyšší súd však sťažovateľmi namietané odôvodnenia rozsudkov nižších súdov nepovažoval za vadu konania, ktorá by napĺňala dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP spočívajúci v odňatí ich možnosti konať pred súdom. Podľa názoru sťažovateľov najvyšší súd zaujal stanovisko, že *„ak súdy nižšieho stupňa vykonajú dokazovanie v zjavnom rozpore so zákonom a požiadavkou na spravodlivé súdne konanie a z vykonaných dôkazov urobia zjavne chybný, elementárnej logike odporujúci záver, ktorý bude mať za následok chybné a nezákonné rozhodnutie, nebude oprávnený zjednať nápravu a dotknutý účastník konania sa bude môcť úspešne domáhať nápravy jedine na Ústavnom súde. Ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p. tak Najvyšší súd vyložil v zjavnom rozpore s ústavou, keď takéto pochybenia, ku ktorým došlo aj v spornej veci, označil za nedotýkajúce sa práva účastníkov konať pred súdom. ...*

V každom prípade je v rozpore s ústavou, ak Najvyšší súd vyloží dôvody pre podanie a vyhovie dovolania tak úzko, že nezahrňujú porušenie základných ústavných práv a ľudských práv zaručených medzinárodnými zmluvami a ochranu občanov pred neústavnými rozhodnutiami súdov nižšieho stupňa tak prenecháva na Ústavný súd.“

6. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo [redacted] a [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie, aby ich záležitosť

bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozhodnutím Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy ich spoločného právneho zastúpenia v sume 384,38 €... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej a tiež prípad, keď v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

11. Skôr, ako sa ústavný súd vyjadrí k výsledkom realizovaného ústavného prieskumu, poznamenáva, že v konaní podľa čl. 127 ústavy je v zmysle čl. 20 ods. 3 ústavy viazaný návrhom sťažovateľov. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Uvedené platí osobitne v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom, tak ako to je aj v tomto prípade. Keďže sťažovatelia žiadajú v petite sťažnosti vysloviť porušenie nimi označených práv len uznesením najvyššieho súdu, tvrdenia o porušení označených práv rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu, ktoré sťažovatelia obsiahlo uvádzajú v texte sťažnosti mimo jej petitu, považoval ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 131/2012) iba za súčasť ich argumentácie. Ústavný súd sa preto ťažiskovo venoval otázke, či najvyšší súd k skúmaniu podmienok prípustnosti dovolania pristúpil ústavne zlučiteľným spôsobom.

12. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý

predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

16. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

17. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

18. Najvyšší súd po zistení, že v prerokúvanej veci smerovalo dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, najskôr uviedol už notoricky známe dôvody, pre ktoré nebolo dovolanie podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP procesne prípustné, a následne sa venoval námietkam sťažovateľov z hľadiska toho, či nedošlo k naplneniu niektorej z väd vymenovaných v § 237 OSP, z ktorých sťažovatelia výslovne namietali vadu v zmysle § 237 písm. f) OSP, t. j. že im ako účastníkom konania mala byť odňatá možnosť konať pred súdom. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov o nesprávnom procesnom postupe okresného súdu najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

„Podstatou a zmyslom všetkých ustanovení občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa dokazovania a určovania spôsobu vykonania dôkazov je sledovanie naplnenia obsahu práva účastníkov na spravodlivé súdne konanie, ktorého súčasťou je aj právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a uplatniť tak svoj vplyv na výsledok konania. Inými slovami, ide o právo účastníka oboznámiť sa s tými skutkovými otázkami vyplývajúcimi z vykonaných dôkazov, ktoré budú tvoriť základ pre rozhodnutie súdu a umožniť mu následne tieto výsledky dokazovania ovplyvniť. Ak bola táto podstata dokazovania zachovaná, potom formálne nedostatky, ktorých sa súd v rámci vykonania dokazovania dopustí, nemôžu viesť k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom.

Podľa obsahu spisu boli všetky znalecké posudky predložené v konaní doručené do vlastných rúk žalovaných s tým, že im súdom bola vytvorená možnosť oboznámiť sa s ich obsahom a vyjadriť sa k nim. Podľa obsahu zápisnice z pojednávania okresného súdu dňa 30. mája 2013 boli tieto znalecké posudky a ich doplnky súdom označené ako dôkazy v konaní s tým, že právna zástupkyňa žalovaných netrvala na tom, aby boli čítané a rovnako ani ostatní účastníci konania netrvali na tomto spôsobe vykonania dôkazu. Keďže žalovaní, ako aj ich právna zástupkyňa, poznali obsah týchto posudkov, netrvali na ich čítaní a bol im súdom vytvorený priestor vyjadriť sa k nim na pojednávaní, pričom právna zástupkyňa žalovaných na tomto pojednávaní uviedla, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, nemôžu dovolatelia úspešnosť svojho dovolania založiť na rýdzo formálnom tvrdení, že nemali možnosť namietat obsah znaleckých posudkov (z dôvodu ich neprečítania na pojednávaní), pretože táto námietka nezodpovedá skutočnosti. Napokon, žalovaní uplatnili svoj vplyv na výsledok konania aj v rámci riadneho opravného prostriedku, v ktorom vzniesli námietky aj voči obsahu týchto znaleckých posudkov a tieto odvolacie námietky boli odvolacím súdom vecne prejednané.

Keďže účastníci na pojednávaní mali možnosť vyjadriť sa k obsahu znaleckých posudkov, postup súdu pri oboznamovaní s obsahom spisu nenamietali a sami sa vzdali svojho procesného práva vypočúť si obsah dôkazu, prípadné nedodržanie postupu súdu podľa § 129 ods. 1 O. s. p., nemalo za následok odňatie možnosti žalovaným konať pred súdom. Napokon dovolací súd dodáva, že procesné pochybenia súdu, ktorých sa dopustí pri vykonaní dokazovania nedodržaním postupu v zmysle ustanovenia § 129 O. s. p., v súlade s konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu vykazujú iba znaky tzv. inej procesnej

vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktorá ale prípustnosť dovolania nezakladá (vid' napr. sp.zn. 3MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011 a ďalšie).

Dovolací súd nezistil ani existenciu ďalšieho dôvodu prípustnosti dovolania, ktorý mal spočívať v nedodržaní procesného postupu prvostupňovým súdom, vyplývajúceho z ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. (účinného od 15. októbra 2008), podľa ktorého predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Cieľom tohto ustanovenia je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť účastníkov už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu.

Ani prípadné porušenie tohto zákonného ustanovenia však ešte bez ďalšieho nezakladá zmätočnosť súdneho rozhodnutia. Ak totiž predseda senátu (samosudca) toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia účastníka konania z jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Porušenie citovaného zákonného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje účastníka napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy, namietat' prípadný nesprávny procesný postup prvostupňového súdu v podanom odvolaní a pod. Taktiež účastníka zbavuje jeho základnej procesnej povinnosti vyplývajúcej z ustanovení § 101 ods. 1 a § 120 ods. 1 O. s. p., a to tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých odvodzuje svoje právo alebo povinnosť protistrany, a procesnej povinnosti označiť dôkazy, ktorými chce preukázať pravdivosť ním tvrdených skutočností. Pokiaľ teda sudca určitú okolnosť neuvedie ako spornú, to ešte neznamená, že táto je nesporná a že účastník sa k nej nemá vyjadriť, preukázať ju či vyvrátiť. Napokon porušenie ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. môže mať v konaní za následok vznik iba tzv. inej vady konania (§ 241 ods.2 písm. b/ O. s. p.), nezakladá však bez ďalšieho prípustnosť podaného dovolania.

Dovolatelia namietali porušenie aj ďalších ustanovení Občianskeho súdneho poriadku okresným súdom a to konkrétne § 40 ods. 1 O. s. p. vo vzťahu k náležitostiam

zápisnice z pojednávania okresného súdu dňa 30.mája 2013 (č. l. 923 spisu) a nedodržanie postupu podľa ustanovenia § 119 ods. 5 O. s. p. na tomto pojednávaní.

Pokiaľ ide o námietky proti úplnosti alebo zneniu zápisnice o pojednávaní, dovolací súd len poznamenáva, že bez ďalšieho nesprávnosti v zápisnici súdu sami osebe nie sú spôsobilé založiť vadu konania, na ktorú dopadá § 237 písm. f/ O. s. p.; v prípade opodstatnenosti týchto námietok by mohlo ísť (nanajvýš) o nedostatky, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou konania vedúcou k nesprávnemu rozhodnutiu vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom, avšak len v procesne prípustnom dovolaní, preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

V zmysle ustanovenia § 119 ods. 5 O. s. p. je súd povinný na začiatku nového pojednávania oznámiť obsah prednesov a vykonaných dôkazov. Podľa obsahu zápisnice o pojednávaní pred okresným súdom dňa 30. mája 2013 súd vykonal dokazovanie oboznámením účastníkov s obsahom listinných dôkazov, postupoval teda v súlade s ustanovením § 119 ods. 5 O. s. p. Zo zápisnice nevyplýva, či súd aj oznámil obsah doterajších prednesov účastníkov, avšak aj keby tomu tak nebolo, porušenie tejto povinnosti nespôsobuje odňatie možnosti účastníkov konať pred súdom v zmysle § 237 O. s. p., pretože tým, že súd neoznámil na začiatku pojednávania obsah doterajších prednesov účastníkov, ktoré boli v priebehu konania uskutočnené na pojednávaniach v prítomnosti dovolateľa, mu totiž neodníma žiadne procesné oprávnenia v konaní. “

19. Vo vzťahu k ostatným námietkam sťažovateľov o nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu najvyšší súd s poukazom na svoju ustálenú judikatúru uviedol, že vadu v zmysle § 237 písm. f) OSP môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladať len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch (napríklad ak rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie), avšak spravidla ide o tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ktorá však prípustnosť dovolania nezakladá. Najvyšší súd v tejto súvislosti ďalej uviedol, že z „odôvodnení napadnutých rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvostupňového súdu (ich vecnou správnosťou sa dovolací súd nezaoberal), ktoré viedli k prijatiu záveru, že žalovaní sú zodpovední za škodu na zdraví žalobcu s mierou ich účasti na nej v rozsahu 20 %. Prijatý záver zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlili, čím zároveň ponúkli dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho

hľadiska nebolo možné akceptovať obranu žalovaných ohľadom právneho posúdenia uplatneného nároku. Oba súdy sa podrobným spôsobom vysporiadali s jednotlivými príčinami vzniku škody na zdraví žalobcu, a to tak na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaných, pričom všetky tieto úvahy potom logicky ústili do určenia podielu zodpovednosti žalovaných na spôsobenej škode. Treba uviesť, že otázka určenia účasti žalovaných na strete prevádzok podľa ustanovenia § 431 Občianskeho zákonníka nie je vecou exaktného matematického výpočtu, ale vychádza z logického posúdenia jednotlivých príčin vzniku škody na stranách oboch účastníkov a miery akou sa tá-ktorá okolnosť na ňom podieľala. Na základe tohto vyhodnotenia potom súd autoritatívne ustáli a určí aká je miera zodpovednosti účastníkov na strete prevádzok. Nedôvodná bola aj námietka dovolateľov, že súdy sa v odôvodnení nezaoberali rozporom medzi znaleckými posudkami znalcov z odboru medicíny, keďže tak súd prvého stupňa urobil v poslednom odseku odôvodnenia rozhodnutia a odvolací súd na str. 14-15 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Skutočnosť, že s ich názorom žalovaní nesúhlasia, nie je dostatočnou bázou pre tvrdenia o nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia.

Žalovaní vzniesli aj množstvo ďalších námietok vo vzťahu k nepreskúmateľnosti odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, v skutočnosti však nimi len vyjadrovali svoj nesúhlas s výsledkom sporu a právnym posúdením veci súdmi. Otázky nastolené dovolateľmi ako sú nesprávne vyhodnotenie výsledkov znaleckého dokazovania a prípadných rozporov medzi nimi, či námietky týkajúce sa (ne)dovoleného spôsobu jazdy žalovaného I/ a jeho možnosti zabrániť dopravnej nehode a tiež tvrdý rozpor súčasného rozhodnutia s predchádzajúcimi meritórnymi rozhodnutiami vydanými v konaní, sú všetko otázkami týkajúcimi sa skutkového a právneho posúdenia veci súdmi. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že žalovaní majú odlišný právny názor než konajúce súdy bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenu vadu v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že

dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Pokiaľ ide o námietku dovolateľov, že súdy porušili ustanovenie § 135 ods. 1, 2 O. s. p. nerešpektovaním rozhodnutia Okresnej prokuratúry Košice - okolie zo 7. júla 2000 č. OUV 116/10-2000 o zastavení trestného stíhania voči žalobcovi, ako už správne uviedol aj odvolací súd, v občianskom súdnom konaní sú súdy viazané iba rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt a to v rozsahu jeho výrokovej časti (nie odôvodnenia), pričom o takéto rozhodnutie v danej trestnej veci nešlo. Navyše, v prejednávanej veci súdy nepopierali závery tohto trestného konania, keď akceptovali ako hlavnú príčinu vzniku škody protiprávne konanie žalobcu. Vzhľadom k tej skutočnosti, že podmienky občianskoprávnej zodpovednosti za škodu sú odlišné od podmienok vzniku trestnej zodpovednosti, v občianskom súdnom konaní museli súdy posudzovať širší okruh okolností aj na strane žalovaných, ktoré sa podieľali na vzniku škody (posúdenie možnosti žalovaného zabrániť vzniku dopravnej nehody, spôsob jazdy žalovaného 1/, vplyv alkoholu na jazdu atď.) a ktoré presahovali rámec dokazovania vykonaného pre účely trestného stíhania vedeného voči žalobcovi. Napokon aj v trestnom rozhodnutí nebola vylúčená zodpovednosť žalovaného 1/ v rozsahu priestupku.

Dovolatelia tiež tvrdili, že súdy v konaní porušili princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď rozhodli v rozpore s rozsudkom Okresného súdu Rožňava z 27. apríla 2009 č. k. 10 C 465/2002-670 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 7. apríla 2010 sp. zn. 5Co/310/2009, ktorým súd žalobu spolujazdca žalobcu o náhradu škody z tej istej dopravnej nehody voči žalovaným 1/ a 2/ zamietol v celom rozsahu a zaviazal na jej náhradu výlučne žalobcu.

K imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95 a IV. ÚS 75/09). V právnom štáte musí panovať istota, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06).

Ak ten istý súd v dvoch alebo viacerých skutkovo a právne identických veciach rozhodol odlišne, ide bezpochyby o nežiaduci jav, ktorý opodstatňuje domnienku, že jedno z rozhodnutí je nesprávne. Posúdenie dôvodnosti tejto domnienky si však vyžaduje podrobiť

napadnuté rozhodnutie dovolaciemu prieskumu z pohľadu právneho a skutkového posúdenia veci súdmi nižších stupňov, čo je ale možné len za predpokladu procesnej prípustnosti podaného dovolania. Z ustanovení § 236 až 239 O. s. p. nemožno vyvodit', že by účelom a zmyslom tejto právnej úpravy bolo založiť prípustnosť každého dovolania proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu len pre jeho nesúlad s niektorým iným rozhodnutím súdu v totožnej veci. Aj keby teda bolo práve dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nesprávne, nezakladala by táto jeho nesprávnosť súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Keďže sa odvolací súd v rámci odôvodnenia vysporiadal aj s touto odvolacou námietkou žalovaných (vid' str.15 napadnutého rozhodnutia), nie je založená prípustnosť dovolania ani z pohľadu nepreskúmateľnosti odôvodnenia tohto neskoršieho rozhodnutia (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Žalovaní v dovolaní napádali aj nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, dovolací súd k tejto námietke poukazuje na judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). V rámci občianskeho súdneho konania platí zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v ustanovení § 132 O. s. p., ktorá znamená, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O. s. p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O. s. p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov, už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť

dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.). Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Námietky dovolateľov v tomto smere tak z hľadiska prípustnosti podaného dovolania neboli právne významné a dovolací súd sa nimi nemohol zaoberať.“.

20. Po oboznámení sa s obsahom uznesenia najvyššieho súdu z 29. júna 2016, ktorého relevantné právne závery boli už uvedené, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd označeným rozhodnutím neporušil základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru.

21. Z citovaných častí odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu totiž vyplýva, že najvyšší súd sa štandardným a ústavne akceptovateľne vyrovnal s otázkou prípustnosti dovolania proti rozsudku krajského súdu z 11. júna 2014, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dáva dostatočnú odpoveď na argumentáciu sťažovateľov týkajúcu sa nimi namietaného porušenia procesných pravidiel verejného prerokovania veci pred odvolacím súdom, ako aj nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Ustálenej judikatúre najvyššieho súdu zodpovedá aj názor, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 OSP a do tohto právneho názoru ústavný súd v zásade nemá dôvod zasahovať (III. ÚS 50/2013). Porušenia ustanovení o dokazovaní (t. j. ak pri dokazovaní všeobecný súd nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami OSP) sa totiž považujú za tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie veci (k tomu bližšie pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 28/2006 z 31. januára 2008, rozsudok sp. zn. 4 Cdo 38/2007 z 28. februára 2008 a iné v právnej databáze ASPI, judikatúra k § 241 OSP). Ako arbitrárny nemožno hodnotiť ani záver najvyššieho súdu, že rozsudok krajského súdu nie je nepreskúmateľný, keďže zo sťažovateľmi priloženého rozsudku krajského súdu vyplýva pomerne rozsiahle rozvedenie nosných dôvodov označeného rozhodnutia. Nesúhlas sťažovateľov s právnym posúdením prípadu a s použitou interpretáciou na prípad dopadajúcich relevantných hmotnoprávných noriem však vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu konštatujúcemu nedostatok väd

zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 237 OSP nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označených práv.

22. Ústavný súd zároveň stabilne pripomína, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 283/2013, I. ÚS 457/2014).

23. Vzhľadom na ústavne akceptovateľné závery najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania a na to, že predmetom dovolacieho konania bol potvrdzujúci rozsudok krajského súdu, najvyšší súd nemal právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska naplnenia dovolacích dôvodov svedčiacich o existencii inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] alebo jej nesprávneho právneho posúdenia [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP]. Ak v danom prípade námietky sťažovateľov rozsiahlo spochybňujú ustálené skutkové a právne závery konajúcich súdov vo vzťahu k naplneniu podmienok spoluzodpovednosti za škodu na zdraví spôsobenej žalobcovi, ktoré najvyšší súd pre procesnú neprípustnosť dovolania neskúmal, tieto bolo pred ústavným súdom možné účinne namietať len vo vzťahu k rozsudku krajského súdu, proti ktorému však petit sťažnosti nesmeroval. Inými slovami, pokiaľ sťažovatelia v petite sťažnosti vymedzili rozsah ústavného prieskumu z hľadiska porušenia nimi označených práv len na uznesenie najvyššieho súdu, ktorý ich dovolanie ako procesne neprípustné odmietol (a z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia veci, prípadne inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie veci rozsudok krajského súdu dôvodne neposudzoval), ani ústavný súd nemal s ohľadom na svoju viazanosť petitom sťažnosti podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde právomoc skúmať právne závery o naplnení podmienok spoluzodpovednosti sťažovateľov za škodu vzniknutú žalobcovi v rozsahu 20 %, keďže túto právne posudzoval okresný súd v základnom konaní a krajský súd v konaní odvolacom.

24. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, je ústavne akceptovateľné, pričom nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by ho bolo možné považovať za popierajúce zmysel práva na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd sa podrobne zaoberal namietanými procesným pochybeniami súdov nižších stupňov pri dokazovaní aj z hľadiska obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrozumiteľne vysvetlil, prečo nimi tvrdené porušenia nedosahujú intenzitu zakladajúcu sťažovateľmi namietanú vadu podľa § 237 písm. f) OSP. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľov uberala iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovatelia nesúhlasia, avšak rozhodnutie bolo odôvodnené dostatočne a na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

25. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu neboli porušené sťažovateľmi označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a rovnako ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažnosť bola preto ako celok podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2016